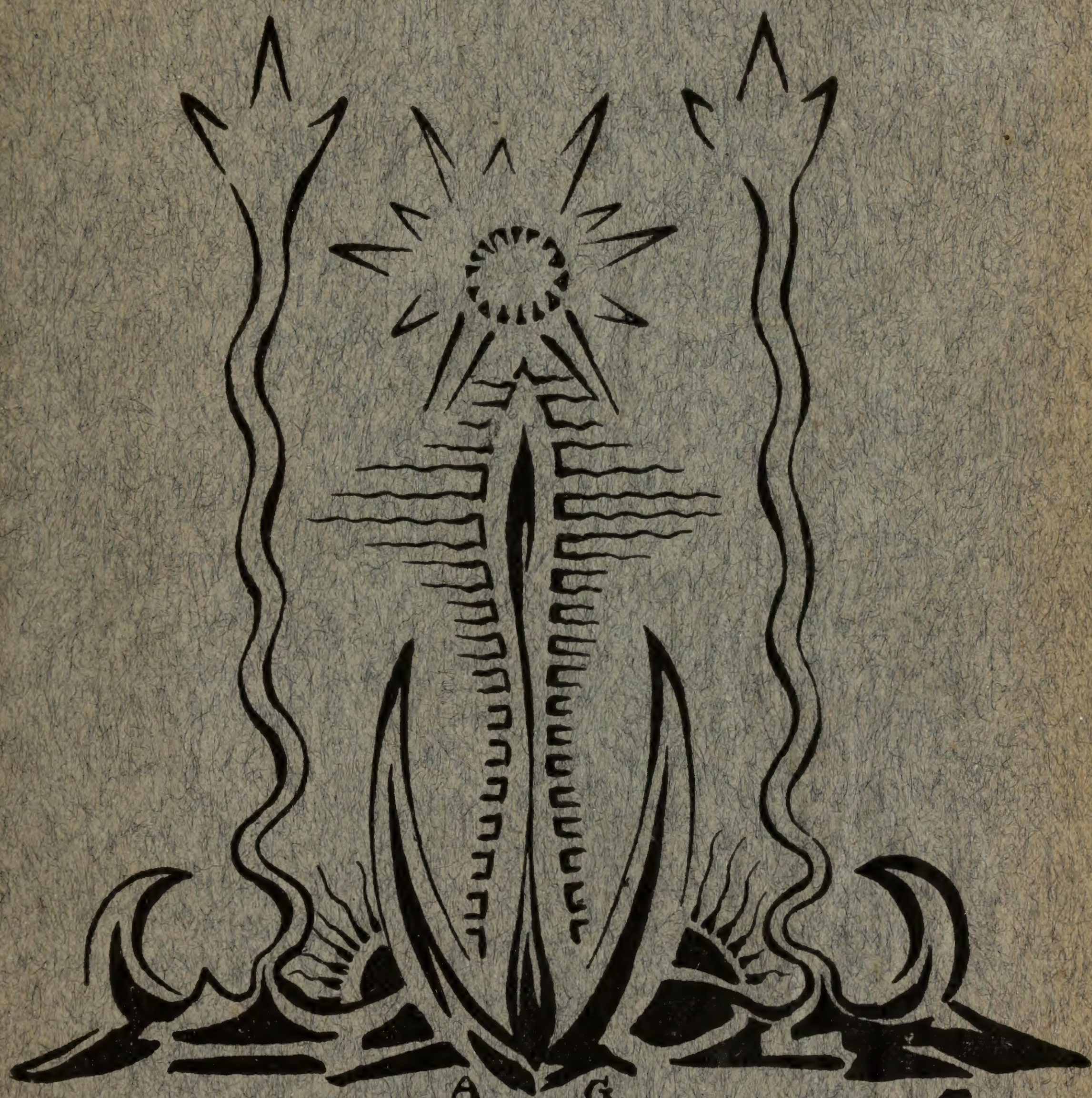
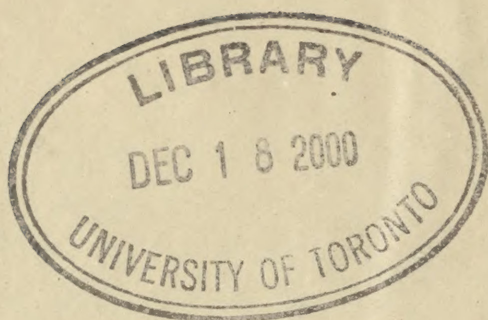

3 1761 05724747 0

JUOZAS TYSLIAVA

ZALTVYKSLĖS.

Juozas Tysliava

Žaltvykslės

Tai išėjau išklydau į pasaulį —
Lūšnelė samanota dingo tolumoj . . .

Žaltvykslės

Žaltvykslės pasikelia — supas iš lėto —
Ir aš nelinksniuoju pasaulio dienų . . .
Jos mena man vasaros rožę ir mėtą,
Jos šaukia mane į žinyną dainų.

Žaltvykslės ir rudenio vėjo spengimas —
Žavėjimas mano pasaulio žmonių . . .
Tas vienas ir šventas žaltvykslių skridimas,
Man, tartum, godelės draugų kalinių . . .

Žaltvykslės, dainuojamų pelkių žaltvykslės,
Tebūna jos mano pasaulio aušra . . .
Jos žino — gyveniman dainiai atvyksta
Tik tam, kad žmoniją papuoštų daina.

Tad savo dainoms aš mylėsiu žaltvyksles,
Joms bokštus statysiu iš saulių dangaus,
O mano dainužės skubiausiai tevyksta
Į ten, kur pasiekia plasnotė žmogaus.

Te dainos pasako, jog pelkių žaltvykslės —
Skrajojanti sfinksai praamžių aušrų,
Jog mano pasauly žydėjusios mįslės,
Įspėtos, sumišo tarp žemės dainų.

Te nū jos apreiškia, jog meilės liepsnelės
Kaukuolių žingsniavime gęsta lėtai,
O visą pasaulį Didus Visagalis
Žaltvykslių karūnoms apjuosė tvirtai.

Septynios šalys

Visas gyvenimas —
žvanganti pasaka.

Septynios šalys,
Kaip vienas amžis,
Gyvybę šaukė.

Laivai burėti
Per okeaną
Lingavo plaukė.

Mano gyvybę,
Mano brangiausią,
Saulė mylavo.

Nerimui — gandas,
Aušrai — vilionė,
Man — okeanas.

Visą pasaulį,
Puikųjį visą,
Meile mylėjau.

Amžiną bokštą,
Žvaigždintą bokštą,
Saule minėjau.

Amžinos šalys,
Puikiosios šalys,
Laime žydėjo.

Žemės pašvaistėj
Man okeanas
Gandą lydėjo.

Širdies žiburėlis

1

Užžiebsiu, uždegsiu
Širdies žiburėlį
Užžiebsiu.

Suvyto lelijos —
Iš naujo žydėti
Joms liepsiu.

Sugrįžk, apdainuota,
Iš tolimo krašto —
Dangus mano jauno širdy . . .

Širdies okeanas,
Sielos okeanas —
Sūpuosimės džiaugsmo valty . . .

Užžiebsiu, uždegsiu
Širdies žiburėlį
Užžiebsiu.

2

Vėl likimas buria laimę,
Žvilgsniai vėl vaidinas . . .
Virpa gėlės — jaučia baimę
Ir svajonės pinas . . .

Vėl mėnulis ir žvaigždelės
Danguje nerimsta,
Ir karoliai ir gėlelės
Gegužyje grimsta.

Vėl užžiebsiu žiburėlį,
Širdyje gaivintą, —
Tu išvysi, meilužėle,
Kad aušrelė švinta . . .

3

Dainuoju aš ilgesio dainą
Saulėtoj žvaigždėtoj dausoj.
Myliu ašai vakarą žvainą —
Tave užliūliuosiu tyloj . . .

Gana man liepsningų ugnelių
Ir žvilgsnių klajūnių akių . . .
Dainuoju, o širdį taip gelia . . .
Skambėjusiais žodžiais tikiu . . .

Tikiu — dar sugrįši, brangioji,
Prieš vakaro aušrą tyloj, —
Čia savo jaunybę klajoju,
Iš čia aš dainuoju dausoj.

Nakties daina

Erdvėj žvaigždės deimantinės,
Tartum perlai ant krūtinės,
Šypsos — šviečia . . .

Per laukus žiedais bangotus,
Deivių ašaroms rasotus
Tyla žengia . . .

Stingsta kraujas žmogaus kūne —
Mėnesį, dangaus klajūną,
Kas aplenkia?

Kas žydejimu liepsnoja,
Kas likimą šaukia moja
Mūsų žemei?

Erdvėj žvaigždės deimantinės,
Tartum perlai ant krūtinės,
Šypsos — šviečia . . .

Žydėjimo lemtis

Žydėjimo lemtis ir man jau netoli, —
Siela ne tam skraji, kad dulkėse vystų.
Jai tolio tolumos glūdėjime išvyst
Reikės visų aušrų dvi gimsianti gelmi.

Užtat neriuosi aš netolio lukesty,
Minčių okeanus jūravimuos kaupiu.
Maldų nesuskaitys . . . Tylybėje klaupiu
Ne svaigulių dienoms, o tik prieš Vieną Jį.

Mana šventa viltis, jog atsakas atskris —
Tavy visų sielų žydėjimo žiedai . . .
Tu amžių šiurpuly ugnyną suradai,
Tebūna paguosta tavų maldų viltis.

Kartonė be pradžios, mirimo jai nebus,
Siela tylos ugny žydėjimą išvys.
Širdis ne šiurpuly, o gelmėse suklys,
Viltis savy sukaups kilnius dangaus balsus.

Bokštai ir klajonė

Verias bokštai slepiningi —
Mūs dainų aidai galingi,
Žemėje mes rūpestingi,
Amžių saulėse liepsningi,
Kaip dievų dangus . . .

Išklajojom visą žemę —
Deivės miršta, kitos gema,
Savo meile mus jos tremia,
Joms ilgėtis aukštis lemia,
Laiminant varpus.

Mes klajosim, mes mylėsim,
Saulių praeitį minėsim,
Dainas širdyse auklėsim,
Mūs sielas ugnynan dėsim,
Amžis mūsų bus.

Prakeiktas klydimas

Prakeiktas klydimas į ūkanas šaukia,
Šešėliai sustoja — į saulę nuplaukia,
Sustoja — nuplaukia — negrįš niekados.

Skrajojančios šalys — rytai amžinieji,
Likimo kaukuolės į žemę skubėja,
Kaukuolės tikros šermeninės puotos.

Kraujuotosios ugnys tik vakar plesdeno,
Pašėlusio Pragaro angą klabeno,
Žalčių šarvuotiniai, gyvačių ugnis.

Prakeiktas klydimas į ūkanas šaukia,
Undinės į amžiną jūrą nuplaukia,
Nuplaukia, kaip amžiai, kaip amžių vilnis.

Pelkių dievija

Žaltvykslės — pelkių dievija.
Žengimas — savas, bet baugu . . .
Žvelgi į dangų — kaip skaudu,
Kad gelmėse vien tuštuma,
O kur — žalčių karalija . . ?

Sudužo aidas — nesugrįš, —
Taip vakaro aušros veidai,
Kurie eldėjosi kadai
Šventam sielos okeane,
Prabilti žodžiais nesiryš.

Rauda — jei broliai ją išgirs,
Bematant, sakalais pavirs, —
Prakeikę pančius ir vargus,
Palaimins amžinus varpus.

Žaltvykslės, ašai jūs sūnus —
Tebūna dieviška lemtis:
Tekaupias manyje viltis,
Kad prislėgti varpai prabils
Pas amžinus žalčių vartus.

Baugu, bet vakaro aušra
Negaili tako prie slaptos,
Kur tylų mirksnį apsistos
Žaltvykslės . . .

— Tai aidas tolimų varpų —
Tilksėjanti aušros daina —
Būriai laisvųjų sakalų . . .

Mylimajai

1

Toly skrendančios aušrelės —
Mano kelio dovana.
Perlai ir gintarai kelias —
Tau naktis, o man diena . .

2

Tavo meilei, tavo žvilgsniams
Į pasaulį atskridau,
Tik vainikų pažadėtų
Saulės rūmuos neradau.

Gėlynai ir mėlynė

Tau gėlynai, man mėlynė, —
Laisvė ir sparnai . . .
Ten liepsnos jauna krūtinė
Amžius — amžinai.

Palydėk mane skrajūną
Ilgesio daina, —
Tavo būsiančią karūną
Puošiu — dovana . . .

Palydėk ik žemės vartų —
Laukia sakalai . . .
Slėpki tai, kas slėpti verta —
Meilė ir sapnai . . .

Tau gėlynai, man mėlynė,—
Laisvė ir sparnai . . .
Ten liepsnos jauna krūtinė
Amžius — amžinai.

Kelionėje

1

Tylybėje gimęs, griaustinyje augęs,
Be šiurpo pamilęs gyvenimą gūdų,
Išklydau pasaulin aušrų nesuslaugęs.

Vien bangos ir bangos griausmų okeano
Būtybėje mane ir blaško ir tranko . . .
Aukštybėje žvaigždės žaibuoja plevena,
Žaibuoja — neteikia man gelbesio ranką.

2

Aš tolyje sutemas žvilgsniais užbūriau,
Palaimintą ugnį ties erdvėms sukūriau
Ir amžius pralenksiu ir būsiu jiems lygus!

Tiek amžių pasaulį ir žemę mylėjęs,
Tiek saulių ir žvaigždžių liepsningai pamilęs,
Nerausiu į žvaigždintą žygį išėjęs,
Nerausiu į vėtras sužeidęs krūtinę . . .

Dainužė

Kankliai tylėję,
Vėl prakalbėjo —
Aidas bučiavo žvaigždes.

Aušros, bedugnės,
Skrendančios ugnys
Jau išsiaudė skraistes.

Vieškeliai — kryžiai —
Ženk — nesiryžęs —
Aidas kur dingsta įspėk.

Žemė skrajuolė
Erdvėj nupuolė —
Žemę ir erdvę mylėk!

Melsvoji toluma

Nevilioki manęs, o melsva toluma,
Tau godelės atskris, man negrįš niekada;
Pasiguosiu ir čia išdidžia vienuma,
Nevilioki manęs, o melsva toluma.

Ten vien vėjai sūpuos begalybes jūras,
Milijonai gėlių pražydės ir suvys;
Mirčiai žūtį paspęst nieks, oi nieks nesiryš,
Ten vien vėjai sūpuos begalybes jūras.

Nevilioki manęs, o melsva toluma,
Tu apvilsi mane, nes apvilti manai;
Tave kūrė vylium prakeikos milžinai,
Nevilioki manęs, o melsva toluma.

Karalaitis ir karalaitė

Jeigu nori, kad mylėčiau,
Kad svaiginčiau ir minėčiau
Tik tave.

Įsipink į savo plaukus
Mano sielą ir, nelaukus,
Pas mane

Atskardenki žaibo moja,
Širdyje juk įdienojo
Gan senai.

Būsi mano karalaitė,
Būsiu tavo karalaitis
Amžinai . . .

Nemarybė

Vakaro tylą —
Glūdesio sesę
Mojausi sveikint daina.

Nykstančiam toly
Liepsnos užgeso,
Čia visagalė tamsa . . .

Vakaro kovą
Saulė laimėjus,
Ji ir rytinę laimės;

Mylimai dūkrai
Puoštis padėjus,
Jai ir linksmėti padės.

Tekančios aušros,
Naktys ir dienos —
Amžių ramybės gelmė.

Švinta ir temsta
Žmogaus blakstienos,
Jo nemaringa esmė.

Nerimas

Aš nenurimstu,
Aš nenutolstu
Toly nuo pelkių . . .

Driekiasi ugnys —
Nuskrenda paukščiai,
Ūkanoj telkias . . .

Sutemas melsiu,
Skardą apglėbsiu
Žalčio karūnai . . .

Vėtrai aš — laimė,
Aušrai — klūponė,
Laikui — siaubūnas . . .

Vakaro ugnys

Vakaro ugnys tamsą bučiuoja,
Toly šešėliai slenka linguoja . . .
Geismą vilioja deivių pulkai —
Aušta jūruoja laukai . . .

Laimina žemę varpas slaptingas,
Bokšte šarvuotas, toly galingas, —
Aidas į erdvę — drąsiai sparčiai,
Tartum į pelkes — žalčiai . . .

Sutemos klaikios, klaikios lūšnelės,
Vieškeliai, kryžiai, tolios liepsnelės,
Vakaro šventė — šventės juoksmai,
Deivių ir laumių kauksmai . . .

Kyla ir dingsta rausvos karūnos —
Ženklas užburto jauno klajūno,
Jis tik be saulės esti žemai —
Jo užburtieji namai . . .

Vakaro ugnys — ugnys klajūnės —
Sėja — pasėja laumės siaubūnės . . .
Deivių vilionių klysta pulkai —
Aušta jūruoja laukai . . .

Naktis

Naktis susigūžė savosios gyvybės sparnais.
Naktis subangavo žalčių ir gyvačių banga.
Naktis ilgaskliaustė atėjo — sustojo tyloj.
Naktis — amžinos nemarybės daina . . .

Takai užburtieji, kur raganos vaikšto,
Ir želia ir plečias erškėčių kerais . . .
Nū sekmąjį tarpą į karstą palydint,
Gyva eldija ataskriejo skliaustais.

Pasaulio griežimas ir mirčiai grūmoja,
Naktis jam pagelbsti savaisiais dantims,
O raganų kaukės, iškilę, nugrimsta,
Kad nė nelytėtų pasaulio likims.

Klajūnai, klajodami amžinus tyrus,
Pirtis ir lūšnas apsijoja dūmoms,
O mergos juodkasės, nakty išauklėtos,
Atskrenda, ateina kelin paskuboms . . .

Naktis — amžina, amžinųjų dievaičių erdvybė.
Naktis — nemarybė, tylos ir gyvybės plaštakė.
Naktis — ūkanotas pasaulio ir amžių tamsynas.
Naktis — nemariųjų dainų amžinakė . . .

Tamsioji drėgmė

Į tamsiąją drėgmę,
Gyvačių šarvais vainikuotas,
Raganio kauke pasipuošęs ateisiu.

Užmiršiu kraujuotąją puotą,
Kur laumės vaidenos,
Kur velnišką išlaisvą skardas bučiavo.

Gyvenimą visą,
Kaip pragaro keikiamą dalį,
Bedugnių šaltenių kaukuolėms prakeikiau.

Į tamsiąją drėgmę,
Gyvačių šarvais vainikuotas,
Raganio kauke pasipuošęs ateisiu.

Ugniniai žvilgsniai

Ugniniai žvilgsniai
Galingai skrieja,
Šaunias bangas myluoja.

Dausų klajokliai,
Aušrų klajokliai
Bangų danguj žaibuoja.

Laivės patrako —
Tolyje dingo —
Skrajų skardų lenktynės . . .

Dainų undinės,
Vainikų laumės —
Gintarai ant krūtinės . . :

Galingos burės,
Galingos laivės —
Klajokliai galingiausi.

Ugniniai žvilgsniai,
Žvaigždėti perlai —
Bangų svaidyt negausi.

Bangpūtis

Bangpūtis nerimsta, padanges kedena,
Žvaigždes nematytas tik svaido į žemę;
Nejaugi Praamžis tą drąsą jam lemia —
Pašėlusiu būti — kur žmonės gyvena.

Ir spengia įšėlintos bangos rituolės,
Ir pamario pušys smiltynus bučiuoja,
Bangpūtis vien dūksta, Bangpūtis didžiuojas,
Nes jam visa žemė į kojas parpuolė . . .

Ir skrieja Bangpūtis ir vandenis taško, —
Raudoti jis privertė žilą Baltiją;
Sudaužė ne vieną gyvybės eldiją,
Aušras dievaspalves, kaip raškė, taip raško.

Klajonė

Kai vakaro sutemų vėjai sukauks
Ir laumės ir raganos toly vaitos,
Aš skrisiu į pelkes, jos manęs ten lauks,
It auštančios amžių aušros.

Žalčių karalybė . . . Žaltvykslių pulkai . . .
Ir liūto kaukimas ir šiurpas kartu . . .
Klajonė ir gimtojo krašto laukai
Vaidensis . . . Bus liūdna, klaiku . . .

O pelkės, tos pelkės, — vilionė dangaus . . .
Prakeiktas kaukimas ir skardas erdvėj . . .
Klajosiu, nors šiurpas man kaulus suspaus,
Nors mirtį besočią regėsiu gelmėj, —
Klajosiu tarp žemės — dangaus . . .

Deivių naktys

Deivių naktys — be sapnužių,
Deivių naktys — be gėlių . . .
Deivių raudos — medžių ūžmas
Prie budėjančių kelių . . .

Toly klaikūs žiburėliai,
Krinta svaidos spinduliai.
Slenka užburti šešėliai,
Dingsta glūdumoj giliai.

Deivių naktys, klaikios gelmės
Taip vilioja amžinai;
Nepasako opios dėmės,
Kad tos deivės — milžinai . . .

Angelo vainikas

Dangaus žarijos — žvaigždės —
jas įžiebė Praamžis tam,
kad likimas likimą globotų . . .

Tai tiek aš tikintis —
man sakė mano Motyna —
tikėk — tau Dievas angelo vainiką duos,
jis tau nemarybe žydės . . .

Ašai tikiu,
tikiu Mamytės žodžiais,
jog angelo vainikas mane puoš tada,
kada Praamžio žvaigždės
dangaus gelmėse užsimerks . . .

Svaigulys

Nuo gėlių pavasarinių,
Saulės spindulių auksinių
Apsvaigau . . .

Iš pavasarinio rojaus
Išeities ilgai ieškojau, —
Neradau.

Kas dabar atskirti gali
Nuo dangaus gėlėtą šalį? —
Nežinau.

Viksvos

Blaškosi viksvos — vėjas kedena —
Dainą nebaigią vėjas niūniuoja . . .
Po išklajotas ūkanų pievas
Blaškosi viksvos — vėjas kedena . . .
Grožio sėjėjai — Meilė ir Dievas
Laimę pasėja — dalgis gyvena . . .
Po išklajotas ūkanų pievas
Blaškosi viksvos — vėjas kedena . . .

Saulės klajokliai

Saulės klajokliai . . .
Išgėlintos varpos
Slenka pakalnėn;

Sapną palydi
Ir dalgis ir varpas
Į bręstančią gelmę.

Saulės klajokliai
Ir dalgiai ir tolis —
Šešėlių jūronė.

Laikas galingas,
O skritulio polis —
Sapninga klajonė . . .

Žvaigždės jau krinta
Ir blanksta tylybėj —
Ir dausos plesdena.

Galas alsavimui
Varpų būtybėj —
Mirtys gyvena . . .

Saulute!

O saulute rudenine,
Dek kaitriau, —
Laimės ilgstame undinių
Vis labiau . . .

Tu, saulute, kur viešėjai
Mums jaunai,
Laimę žemėje žadėjai
Amžinai . . .

Būk jauna, skaisti, saulute,
Kaip ir mes,
O likimas dievei Pūtei
Mus nuves.

Mus nuves, kur saulių amžiai
Amžini,
Kur dangaus skliaustai Praamžiui —
Dievini . . .

Dek saulute rudenine,
Dek kaitriau — —
— — — — — — — — — — —

Mano vilionė

Tolimos pelkės,
Klajūnės žaltvykslės —
Manoji vilionė.

Auštančios aušros —
Nerimstančios dainos —
Žydrakių kelionė.

Dainų milijonus
Širdy išauklėjęs,
Plasnosiu į dangų.

Tegaudžia žinynai . . .
Palaimintuos bokštuos
Varpai tegu žvanga.

Sutemų paukščiai

Sutemų paukščiai į vakarus skrenda,
Žemiškas tolis likimo neranda . . .
Pastaras skardas pradingsta ugny,
Tartum keleivis mirty . . .

Erdvių karūnos dar slenka plasnoja, —
Tolyje ugnys negęsta — liepsnoja . . .
Šiurpo kaukuolės — mirtis amžina —
Sutemų paukščių daina . . .

Kelionė ir sfinksai

Kelionėje sfinksai į vakarus žvelgia,
Jų žvilgsniai galingi — žaltvykslės, žalčiai...
Kaip amžiai Visatoj bangoja ir telkias,
Taip mes aušrų žemėn su žvaigždėm
sparčiai . . .

Jei išminčiai žemės gyvybę paliestų
Ir mirtį ištremtų nelaisvėn tolion,
Tad gatvės, kaip saulė, gyvenimo miestų
Sugrįštų gyvybėn tyliai atgalion.

Nerimstam ir žengiam į aušrintą kraštą,
It amžiai Visatoj, it Dievo Giesmė . . .
Teperskaito išminčiai Amžiną Raštą,
Supras kas — kelionė, kas — sfinksų
esmė . . .

Sonetas

Rauda išbučiavau aš tėviškę,
Siela aš pažvelgiau kelionei į akis.
Pasaulio obalsiai nors vis dar žvėriški,
Tačiau širdis mana — gyvenimo ugnis . . .

Lūšnelė pasipuoš paparčių vainiku,
Lūšnelė dainomis, kaip paukštis, suplasnos;
Akymojai skraidys — užeiviams — neklaiku,
Nes kankliai glūdumoj, kaip grojo, taip ir gros.

Ją sutemoms lankys tylių rytų arai
Ir būsimų aušrų tylos dainas išlies . . .
Jos sienas išbučiuos supančioti vergai . . .

Tai ilgesio daina — pasauly — tarp stabų . . .
Ten kryžkelę regiu, už jos būtis mirties . . .
Ten ilgesys ir aš susgūšime abu . . .

Mamytei

Mamyte mano, mano brangioji,
Vargo dalužėj mane auklėjai . . .
Tave apleidau — toly klajoju,
Mano Mamyte tave mylėjau . . .

Lūšnelę mano andai apleidau —
Liko Mamytė — ašaros liko . . .
Saulė pakilo, vėl nusileido, —
Žemės kelionė sielai netiko.

Tolimos jūrės ūžė bangavo,
Žvaigždintos gulbės saulei budėjo . . .
Grakščios undinės laimę dainavo,
Manęs klajūno nepalytėjo.

Mamyte mano, mano brangioji,
Ilgesio laumės mane bučiuoja . . .
Žemę klajojęs — jūrą godoju,
Tave, Mamyte, saule myluoju . . .

Skardas ir gelmės

Nors skęstančios gelmės viliojo ir šaukė,
Svaidydamos toly liepsnų vainikus,
Bet sielos, atskridusios sielos, vis laukė,
Žaltvykslėms aižydamos pelkes laukus.

— Čia paukščių skridimas gyvenimo naujo,
— Čia laimės vilionė užgimus slapčia.

Ir skęstančios gelmės jau atsaką teikia,
Ir pastarą žvaigždę užgniaužia savy . . . .

Kurtybė aidenas, užburta kurtybė —
Nė skardo, nė blankstančio aido dainos . . .
Nejaugi skrajūno likimo pilnybė
Virš glūdesio amžių ugnim suliepsnos?

Ir skleistumei gandą ir skleistumei dainą —
Tikėtum — tas skardas būtybėn sugrįš,
Bet amžiai nerimsta, tik slenka, tik eina,
Tikiu, jog tas skardas įklust nesiryš.

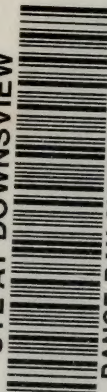
Regiu — nū žydėjimo naujas vytimas, —
Negreit jį liepsnosiančios saulės išvys . . .
Taip blankstantis skardas ir aido klydimas,
Sparnais susigūžę, būtybėn negrįš.

Turinys

„Ryto“ b-vės leidinys ir spaustuvė. Klaipėda 1922

Viršelį dirbo
Ad. Galdikas

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 25 08 05 002 6